

Motion till riksdagen

1988/89:Sk638

av Göran Ericsson (m)

Tullverksamheten

Inledning

Tullverksamheten spelar en viktig roll i varje land. Den är den första frontlinjen i försvaret för det egna näringslivet när det gäller att dra in de tullar och andra avgifter som importerade varor skall beläggas med. Men tullverksamheten har också att övervaka efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för införsel och utförsel av varor, samt att bedriva utrednings- och åklagarverksamhet när det gäller brott mot dessa bestämmelser. Därutöver har tullen att utöva uppsikt och kontroll över trafiken till och från utlandet samt vissa andra övervakningsuppgifter.

Det är således en betydande arbetsuppgift som åvilar tullverket. Det är vidare så att en effektiv tullverksamhet kan ge betydande besparingar på en rad andra områden, exempelvis kan en framgångsrik insats mot narkotikasmugglingen förhindra att narkotika i allt för stora mängder når konsumenterna och därmed undgå att nya ungdomar nås av billig narkotika.

Tullfiltren

Verksamheten vid tullfiltren är en synnerligen viktig del av tullens uppgifter. Det gäller i första hand att övervaka att varor, narkotika och illegal invandring förhindras. Tullen har under en rad av år fått vidkännas förluster i årsarbetskraft genom att man inte kompenseras för ledighetslagstiftning som riksdagen beslutat om. Man har inte heller kunnat kompensera den starkt ökade trafiken med ökade antal tjänster och förbättrade tekniska hjälpmedel.

Den situation som råder för dagen är att t.ex. de två största tullfiltren i Sverige, Helsingborg och Arlanda har en så bristfällig bemanning, att verksamheten i huvudsak får inskränkas till att titta i resenärers handbagage. Att utföra stickprovsmässigt regelbundna insatser mot långtradarare är uteslutet. Endast klarering med handlingar kan utföras.

Narkotikabekämpningen

Riksdagen har år efter år pekat på behovet av ökade polisiära insatser mot narkotikan. Narkotikabekämpningen har tillförts både lagmässiga och ekonomiska resurser. Men denna insikt har inte omfattat tullen. Smugglarens stora problem är nålsögat som införseln via tullfiltren utgör. Här finns möjligheter att hindra stora kvantiteter narkotika att nå sina avnämare med tämligen begränsade insatser.

När narkotika nått in i landet är möjligheten att spåra den mycket liten och oberoende av insats när den eller delar av partiet sitt mål. Narkotikaverksamheten har kommit att bli en stor del av verksamheten och tullverkets organisation för narkotikabekämpningen måste byggas ut.

I budgetpropositionen anför föredragande statsråd följande: "Innan jag är beredd att ta ställning till om en ny organisation för narkotikakontroll skall byggas upp inom tullverket anser jag att en resultatanalys av redan gjorda satsningar bör göras. Dessutom bör den pågående organisationsöversynen avvaktas".

Regeringens valhänthet i denna fråga kan knappast demonstreras tydligare. Tullverket erhöll budgetåren 1984/85, 1985/86 och 1986/87 resursförstärkningar personellt och tekniskt. Dessa resursförstärkningar svarade inte ens upp emot täckningen för redan tillkomna ledighetslagar, samtidigt hade under hela 80-talet en mycket stark trafikökning ägt rum som tullen inte kunde svara mot.

Resursförstärkningen under dessa år kan illustreras av att tullfiltret i Helsingborg under sommaren 1988 vid ett tillfälle stod helt obemannat, vilket finansministern medgav i en frågedebatt undertecknad hade med honom i kammaren. När resurserna är så knappa att inte ens tullfiltren kan besättas, kan man fråga sig vilken verksamhet som skall analyseras och utsättas för organisationsöversyn.

Regeringens politik kännetecknas av handlingsförlamning och oförmåga att förstå den synnerligen strategiska roll tullen intar i narkotikahandeln. Från moderat sida framstår tullverkets äskande om uppbyggnad av två gränsköldstyrkor som synnerligen befogade. Lika befogat är en fortsatt nyansskaffning av fler narkotikahundar.

Personsmuggling

En ny företeelse i tullens verksamhet är den organiserade personsmuggeltrafiken. Liksom övrig verksamhet kräver denna ett stort mått av erfarenhetsdokumentation, fortbildningsinsatser, kontakt med andra länders tullorganisationer och inte minst samverkansinsatser både inom och utom landet.

Ökade resurser i denna del är påkallade. Även om illegal invandring i huvudsak är en polisiär fråga, har den samma karaktär som narkotikatrafiken, det behövs såväl insatser inom tullen som inom polismyndigheten. Denna nya företeelse bör samhället uppmärksamma i så motto att tullen ges ett resurstillskott för att med uppmärksamhet följa och ingripa mot denna trafik.

Verksamhetsinriktningen

Som generaltullstyrelsen framhåller i sin anslagsframställning befinner sig tullen mitt uppe i en förändrings- och omdaningsprocess. Det är viktigt att uppmärksamma några för Sverige viktiga saker som styrelsen pekar på.

1. *Volymtillväxten* gäller på praktiskt taget alla områden. Jag har i motionen ovan pekat på narkotikahandeln, där Sverige ständigt utgör en lockande marknad för internationella narkotikahandlare. Det gäller inte enbart trycket från opiatländerna, det gäller i lika hög grad trycket från

amfetaminlaboratorierna i Europa som ständigt blir fler och och mer sofistikerade. Men det rör också kokainmarknaden i Sydamerika som ökar sitt tryck mot Sverige, samt rader av nya droger som någon tid efter introduktionen i USA blir aktuella i Europa.

Men volymökningen gäller inte minst den ökande internationella handeln, där antalet tulldokument ökar med ca 5% årligen, vilket illustrerar den snabba ökningen av handelsutbytet. Men det är också ändrade trafikstrukturer och trafikströmmar som skapar behov av en stor flexibilitet och anpassningsförmåga. Tullverket hanterar i dag manuellt – vilket framgår av propositionen – 40 miljoner dokument, en närmast astronomisk mängd. Detta leder till en omdaning av den administrativa proceduren och det är nödvändigt att denna påskyndas om tullens förmåga att klara sina uppgifter skall kunna bibehållas.

2. *Datoriseringen* av de administrativa rutinerna som pågår måste påskyndas och tullen måste tillföras de resurser som erfordras för att effektivisera ADB-rutinerna och dokumenthanteringen.

3. *Utbildningen* inom tullväsendet är ett tredje område som måste uppmärksammas. I den allt mer teknokratiserade och snabbt föränderliga situation som råder för tulltjänstemannen är det av avgörande betydelse för verksamheten att personalen ges möjligheter till en förstärkt och bättre grundutbildning. Fortbildningsbehovet är särskilt i denna miljö synnerligen nödvändigt.

Sparmål

Regeringen ger i budgetpropositionen intrycket av att man inte inser den centrala och viktiga roll som tullen har i ett modernt industrisamhälle som det svenska. Trots tidigare resurstillskott har dessa inte förmått ge tullen möjlighet att utvecklas i takt med de snabbt ökande arbetsuppgifterna. Detta har skapat bristsituationer som t.ex. övergivna tullfilter, endast en narkotikahund på Arlanda flygplats etc.

Dessa brister är var och en för sig inte otillfredsställande, de är närmast katastrofala. De är katastrofala därför att de skadar svenska intressen både när det gäller svenskt näringsliv som när det gäller en ökad tillgång på narkotiska preparat.

Tullverket bör därför inför budgetåret 1989/90 inte åsättas de sparmål som gäller för annan statlig verksamhet. Inbesparingarna ligger något eller några budgetår framåt när tullen installerat och tagit i bruk nya datarutiner.

Hemställan

Mot bakgrund av vad ovan anförts hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen tillkänna vad i motionen anförts om nödvändigheten av sådana resursförstärkningar personellt att full bemanning kan upprätthållas vid de fem största tullfilterna,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen tillkänna vad i motionen anförts om nödvändigheten av att fler narkotikahundar inköps och utbildas, främst för de fyra största tullstationerna,

3. att riksdagen beslutar att generaltullstyrelsen erhåller medel för inrättande av två gränssköldstyrkor.

Mot. 1988/89
Sk638

Stockholm den 23 januari 1989

Göran Ericsson (m)

